

Відділ освіти Борщівської міської ради

**STORITELLING (сторітеллінг)
як ефективний метод формування
комунікативної компетентності
молодших школярів**

**STORITELLING (сторітеллінг)
як ефективний метод формування
комунікативної компетентності
молодших школярів**

Борщів, 2021

Упорядник: Шморгун М.А., вчитель початкових класів Борщівської ЗОШ І-ІІІ ступенів №1, вчитель вищої категорії, «старший учитель»

Рецензент: Поточняк Н.О., вчитель початкових класів Борщівської ЗОШ І-ІІІ ступенів №1, вчитель вищої категорії, «учитель-методист»

Посібник розроблено з метою спонукати педагога думати, аналізувати, сперечатися, розмірковувати, висловлювати свою думку, придумувати найцікавіші історії та творчо розв'язувати методично-дидактичні завдання, окресленні в освітніх програмах. Слово помножене на емоцію та цікавий сюжет викличе у школярів набагато більше інтересу до теми уроку, ніж прості сухі факти, а педагогам додасть нових та цікавих ідей.

Посібник призначений для забезпечення різноманітності освітнього процесу, формування у здобувачів освіти комунікативних компетентностей шляхом впровадження інноваційного методу сторітеллінгу.

Адресовано посібник вчителям початкової школи закладів загальної середньої освіти, заступникам директорів з навчально-виховної роботи, батькам.

Схвалено науково-методичною радою відділу освіти Борщівської міської ради
протокол №2 від 28.01.2021

Вступ

На сучасному етапі розвитку суспільства надзвичайно динамічно відбуваються зміни. Значно відрізняються від попередніх поколінь і сучасні діти. Тому проблема покращення рівня якості шкільної освіти знаходиться в центрі уваги суспільства в цілому і потребує створення для майбутніх поколінь українців – школи, яка буде відповідати вимогам часу та запитам.

Зміст освіти та її методики мають бути наближені до практики та засновані на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації особистості в суспільстві. Процес розвитку, виховання і соціалізації у Новій українській школі покликані зробити випускника конкурентоздатним. Новий Державний стандарт початкової освіти передбачає перехід від суто знанневої школи до школи компетентностей, в якій учні отримують не лише знання, а й уміння їх використовувати у повсякденному житті.

Важливим аспектом діяльності вчителя має стати також розвиток у школярів не лише когнітивного інтелекту, а й емоційного (вміння керувати емоціями, розуміти свої та емоції інших, вміння співпрацювати в команді тощо). Тому життя вимагає пошуку нових методів, нових підходів до освітнього процесу, нового навчального забезпечення. Комунікативна компетентність посідає особливе місце серед творчих проявів молодших школярів. Вона вимагає роботи таких складових літературно-творчих здібностей, як сприймання, мислення, творча уява, мовлення, дає змогу одночасно розкритися почуттєвій та інтелектуальній сфері молодшого школяра. Саме у цей період активно розвиваються дар фантазувати, помітно виявляється допитливість, формується вміння спостерігати, порівнювати, критично оцінювати діяльність.

Формувати комунікативні компетентності – основна мета початкової освіти Нової української школи. Організувати мовну діяльність дітей, озброїти їх умінням точно та образно висловлювати свої думки, почуття – мета роботи кожного вчителя.

Мова – це складний психологічний процес, який неможливо оцінювати, розвивати окремо від мислення або сприймання. Навчальний матеріал, поданий у вигляді цікавої захоплюючої історії, сприяє розвитку особистісних якостей, демонструє унікальність уяви кожної дитини, дозволяє проявити активність та творчість. Оскільки сучасні діти багато часу проводять онлайн, реальне спілкування стає мистецтвом, якому потрібно навчати.

Як зацікавити учнів своїм предметом чи новою темою? Просто розповісти їм про важливість навчання та здобуття знань? Це більше не працює. Сучасні діти губляться серед оточуючого світу, його інформаційного шуму, тому якщо розказані вчителем факти одразу не зачепили, вони автоматично потрапляють до категорії нецікавих.

Виникає питання: як треба вести урок, аби не просто привернути увагу дітей, а ще й стимулювати їх до подальшого поглиблення знань? І тут на допомогу може прийти неординарний метод «STORYTELLING».

Найважливіші навички 21 століття

Вирішення комплексних завдань, креативність

Розсудливість, вміння приймати рішення

Критичне мислення та емоційний інтелект

Когнітивна гнучкість та взаємодія з іншими

Важливим умінням сучасних дітей є **комунікація** – це (від лат. *Communicatio* – єдність, передача, з'єднання, повідомлення, пов'язаного з дієсловом лат. *Communico* – роблю спільним, повідомляю, з'єдную – це процес обміну інформацією (фактами, ідеями, поглядами, емоціями тощо) між двома або більше особами, спілкування за допомогою вербальних і невербальних засобів із метою передавання та одержання інформації.

Сторітеллінг (storytelling) – це мистецтво розповісти історії з метою навчання, керування шляхом донесення змісту повідомлення за допомогою спеціальної методики.

Чому Storytelling – ефективний метод?

Сторітеллінг як формат навчання у школі має величезну практичну користь: легке засвоєння матеріалу, розвиток уяви, подолання страху публічного виступу, налагодження стосунків з іншими учнями, самопізнання. Тож не дивно, що з кожним роком він стає все більш популярним.

Величезна перевага сторітеллінгу полягає в його універсальності: користуватися ним можна фактично на будь-якому уроці. Так, різноманітні історії будуть цілком доречні під час вивчення як гуманітарних, так і природничих наук. Більше того, оскільки сторітеллінг розроблявся перш за все

для корпоративного навчання, формування дружніх стосунків у колективі та підвищення лояльності працівників до компанії, то чому б не застосувати його під час виховних годин із такою ж самою метою?

Сторітеллінг є відносно новою формою навчання, але швидко завойовує популярність, однаково подобаючись і вчителям, і учням. Цікаві та правильно побудовані історії – сильний інструмент оптимізації навчання, спробуйте!

Про сторітеллінг можна говорити багато, адже цей метод – невичерпне джерело натхнення. І розказувати історії можна по-різному. Як це зробити найкраще?

І чому саме цей метод? Та тому, що це: доступно, цікаво, емоційно, натхненно, динамічно.

Як вчителю створити свою історію?

Варто розуміти, що далеко не кожна розповідь є історією. Щоб її створити, вам потрібно чітко знати тему, розробити сюжет, вигадати непересічного героя, додати трохи цікавих подій та вивести правильні висновки. В цілому алгоритм дій буде наступним:

1. Визначення теми та мети уроку – від цього залежить вибір сюжету історії.
2. Розробка детального сюжету та основних подій оповіді.
3. Вибір головного героя – подумайте над його іменем, характером, зовнішністю тощо.
4. Вигадка інтриги (чим більш несподіваною вона буде, тим краще!). На цьому етапі вже можна складати перший варіант історії.
5. Прочитайте готовий варіант та додайте метафори. Історія може бути вигаданою від початку і до кінця, але також можна використовувати цілком реальні події. Так буде навіть краще, адже випадки з життя завжди викликають величезну цікавість. Зверніть увагу: розповідь має бути емоційною та динамічною, події мають йти одна за одною.

Особливості сторітеллінгу

Сторітеллінг може бути *пасивним і активним*. У першому випадку за створення історії та її розповідь відповідає вчитель, у другому – йому допомагають учні. Вибір одного чи іншого варіанту залежить від уроку, теми заняття, а також від особистих побажань педагога.

Так, пасивний сторітеллінг оптимально підходить для початку вивчення нової теми. У формі розповіді можна подати нові правила, теорії, закони тощо. А от активний – чудовий варіант для закріплення знань. Учні будуть створювати історії самостійно, а задача вчителя – направляти їх вірним шляхом.

Види сторітеллінгу:

Культурний сторітеллінг оповідає про цінності, моральність і вірування.

Члени товариства хочуть передати майбутньому поколінню за допомогою історій перипетії їхніх релігійних вірувань, щоб вони зрозуміли через які труднощі, боротьбу або чудеса пройшла віра. Ми можемо читати історії про християнство, іудаїзм, індуїзм, буддизм.

Також за допомогою історій можна розповідати дітям про правила поведінки у суспільстві, чому так важливо дотримуватися правил техніки безпеки та інше.

Соціальний. Плітки відносяться до соціального сторітеллінгу. Люди діляться новинами про все і про всіх, починаючи з колег по роботі і закінчуючи знаменитостями. Ця форма подобається людям, зрозуміла і зручна та об'єднує людей в групи за інтересами. Це заспокоює. Розпускаючи плітки про інших, ми забуваємо на час про свої проблеми. Іноді це може наштовхнути нас на думку про те, як поліпшити своє власне життя. У школі сторітеллінг про відомих людей може надихнути учнів та стати прикладом для побудови свого життя.

Міфи, легенди - особливий вид історій, які розповідають про можливе у правдивих подіях, але це важко підтвердити, оскільки ніхто не знає точно, звідки міф пішов спочатку. Міфи, казки відображають культуру і нагадують нам, чого слід уникати в житті, щоб бути щасливим.

Незрозумілий. Всі обожають слухати історії про містичних істот, привидів, НЛО, жахливих людей. Деякі з таких історій жартівливо називають «пригсторіями» (калька з англійського “jump story”), коли несподіваний кінець змушує вас підскочити від страху на стільці. Ці історії допомагають вам подолати власні страхи перед невідомим. А також, ви легко починаєте вірити в те, чого не існує в природі, в речі, які ми не розуміємо.

Сімейний. Сімейні легенди зберігають історію ваших родичів. Ці історії передаються з покоління до покоління і допомагають родині пам'ятати про своїх предків і знати причину, наприклад, чому ваша родина переїхала, або чому деякі члени сім'ї живуть окремо. Такі легенди можуть бути як хорошими, так і похмурими, але, тим не менш, завжди цікаво знати про те, ким були ваші далекі предки.

Дружній. Такі історії об'єднують друзів, оскільки вони згадують про якийсь досвід, пережитий разом. Вони допомагають людям зберегти дружбу і не загубитися в своїх особистих проблемах. Дружні історії є центром тяжіння загальних симпатій і, зрештою, можуть подарувати вам сміх і радість.

Особистий. Особисті історії говорять про ваш досвід і переживання. Це важливий вид сторітеллінгу, тому що подібні історії допомагають вам зрозуміти себе, визначити, ким ви є насправді, і почати розвиватися. Особисті історії можуть підказати вам, в якому напрямку рухатися, зрозуміти, як треба діяти через призму минулих помилок або відкриттів.

Основні функції сторітеллінгу в освітньому процесі

Пропагандистська. Це інструмент переконання учнів та батьків, що дозволяє надихнути їх на новий складний проєкт, ініціативу і т. п.

Об'єднуюча. Історії служать інструментом розвитку колективної культури, спільної ідентичності спільноти.

Комунікативна. Історії здатні підвищити ефективність спілкування на різних рівнях.

Інструмент впливу. Сторітеллінг розширює арсенал засобів мотивації учнів, учителів, батьків, зміцнює репутацію лідерів.

Утилітарна. У ряді випадків це найпростіший спосіб донести до інших зміст завдання або проєкту.

Отже, сторітеллінг – це спосіб передачі інформації через розповідання найрізноманітніших історій.

Чому зараз до сторітеллінгу така увага?

Сьогодні спілкування все більше йде у віртуальному середовищі. Реальне спілкування стає предметом розкоші, таким собі мистецтвом, якому треба знову навчати дітей та дорослих, і до якого необхідно повертатися.

В епоху надлишку товарів і послуг більшою популярністю буде користуватися товар з історією. Є просто молочний шоколад, але приємніше їсти шоколад, до складу якого входить молоко корів, які паслися на залитими сонцем альпійських луках.

Сторітеллінг включає в себе різні напрямки – в ньому тісно переплетені психологія і педагогіка, дидактика та акторська майстерність. Що більший словниковий запас має оратор, то більше впевненості у власних силах; що допитливіший розум, то кращими виходять історії.

Вид історії, що використовується у сторітеллінгу залежить, як правило, від того, для якої саме аудиторії вона призначена. Так, наприклад, одній аудиторії більше до вподоби емоційні історії-казки, іншій – детективні історії, третій – повчальні байки тощо. Проте в історії будь-якого виду є кілька ключових принципів, які відрізняють її від простого викладу фактів:

- наявність персонажа;
- наявність інтриги;
- наявність сюжету.

Персонаж в історії має бути якомога ближчим до аудиторії, адже інакше слухачі не будуть співпереживати йому, не зможуть «приміряти» образ цього персонажа на себе. А це якраз одне з основних завдань сторітеллінгу – зробити слухача безпосереднім учасником історії.

Інтрига в історії дозволяє утримати увагу аудиторії, вона змушує послухати всю історію, з нетерпінням чекаючи, чим все скінчиться. Втім, занадто затягнутою інтрига бути не повинна, інакше уваги аудиторії не вистачить, щоб дослухати історію до кінця.

Сюжет в історії потрібен обов'язково. Він зазвичай буває класичним, тобто побудованим у вигляді «ланцюжка» з зав'язки, розвитку, кульмінації і розв'язки.

Історія допомагає інформувати, порівняти, візуалізувати, та деталізувати той матеріал, який Ви хочете подати. Основними складовими успіху сторітеллінгу можна назвати чесність історії, яку ви розповідаєте, її детальність, конкретність. Також історія для сторітеллінгу повинна бути показовою і добре запам'ятовуватися. В іншому випадку історія просто не викличе довіри аудиторії, а отже і враження ніякого не справить.

Варіанти основних сюжетів сторітеллінгу

Існує п'ять основних сюжетів сторітеллінгу, які можна використовувати, змінюючи основну лінію згідно з вашими потребами.

1. Класичний

Структура: головний герой – ціль – перепони на шляху до цілі – подолання проблеми – результат. Підходить для мотивації, пояснення процесів або явищ, вибору шляхів розв'язання певних проблем чи задач.

2. Боротьба з монстром

Структура: Головний герой – ціль – зустріч з дуже сильним монстром – боротьба та перемога – досягнення цілі. Підходить як мотивація для навчання.

3. Історія Попелюшки

Структура: герой – незвична ситуація – поява проблем (або ворогів) – втручання чарівного помічника – щасливе вирішення ситуації. Підходить для мотиваційних промов, пояснення або порівняння процесів та явищ, опису еволюційних змін в певних сферах життя, вибору виду вирішення задач.

4. День байбака

Структура: герой – ціль – дії героя та повернення до початкової точки – вибір правильної стратегії дій – досягнення мети. Підходить для проведення роботи над помилками.

5. Квест

Структура: герой – ціль – зміна кількох локацій та вирішення в кожній з них певних задач – почергове досягнення міні-результатів – тріумф. Підходить для моделювання проблемних ситуацій, вирішення аналітичних задач, закріплення набутих навичок та вмінь.

При використанні сторітеллінгу важливо на якому етапі уроку використовувати метод; яку ціль ми ставимо перед собою; хто є автором історії; який результат ми хочемо отримати; які ресурси ми будемо використовувати.

Практичний етап

Метод сторітеллінгу (або розповідання історій) особливо ефективний в епоху технологій, коли факти, які на уроках мають запам'ятати учні, губляться серед інформаційного шуму. Вдало побудована історія має великий шанс прижитися серед учнівської аудиторії, адже розповідання історій передбачає вкраплення власного або чужого досвіду, комунікацію та емоційне співпереживання, донесення ідеї, а не лише інформації. Пояснення матеріалу у формі розповідання історій розвиває в учнів уяву, креативність, логіку, критичне мислення. Навіть важкі граматичні теми можна вивчати легко й невимушено за допомогою цікавих історій.

Ось кілька прикладів, як метод «сторітелінг» можна застосовувати на уроках:

- Складіть історію на вільну тему, уживши не менше 20 дієслів (числівників, займенників, прикметників – залежно від теми).
- Поміркуйте над спільною історією, де будуть використані всі синоніми до слова «хуртовина» («дім», «обрій», «говорити»).
- Поекспериментуйте з молодіжним сленгом: пошукайте разом синоніми до слова «класно» та введіть їх у цікаву історію.
- Подумайте, який ви герой із вивчених на уроках літератури творів. Підготуйте цікаву історію про себе й розкажіть однокласникам.

Майже будь-яка тема підходить для використання цього методу. Наприклад, вивчаючи числівники, можна запропонувати учням вигадати та розказати історію, у якій ключову роль мають виконувати числівники. Те саме з частинами мови, розділовими знаками тощо. Історія може бути і в кожного своя, і колективна – наприклад, коли кожне наступне речення історії вигадує та проговорює новий учень.

На уроці літературного читання можна запропонувати дітям провести паралелі між подіями, які описані в творі, і сучасністю. Чи міг би герой вчинити так само в наш час, якою була б реакція на його вчинок, а як би вчинив оповідач в аналогічній ситуації? Також цікавим для учнів може стати завдання

доповнити реальність твору – розповісти про епоху, що зображена у творі, історичних осіб, які жили в той час.

Тема «Спрощення у групах приголосних: винятки»

«Кожної суботи в країні Орфографії наводили лад і з'ясовували, у яких словах діти, та й інколи дорослі, найчастіше роблять помилки. На кожне таке прибирання припадала якась важлива тема. Цієї суботи всі рекорди з кількості помилок побила тема «Спрощення у групах приголосних». Дісталось багатьом словам: на сигнальній дошці безконечно миготіли помилки: *проїзні квитки, зап'ясні прикраси, контрасні кольори, агенство, тижневий, шіснадцять*. Слова з'являлися щохвилини, і сигнал тривоги не вмовкав.

Мешканцям треба було терміново знайти спосіб вирішити проблему, інакше доведеться працювати ще й у неділю. Вони вирішили згрупуватися за частинами мови: так швидше знайдуться найважчі слова. Дійсно, метод був ефективний: стало видно, кого найбільше чіпляються помилки. Звісно ж, найбільше дісталось прикметникам-іноземцям - панам на прізвища Контрастний, Баластний, Аванпостний, Форпостний, Компостний, Фашистський. Українські прикметники теж шукали спосіб виправити ситуацію: пани Хвастливий, Пестливий, Кістлявий, Зап'ястний жваво придумували приклади для легшого їх запам'ятовування. Числівники Шіснадцять, Шістдесят, Шістсот, здавалося, щось уже вигадали. П'ять іменників стали у дві групи: два – Хворостняк і Надкістниця, три – Агентство, Студентство, Братство. Так, саме ці слова показувало табло: найбільше помилок при написанні. Числівники попросили слова.

- Дорогі друзі! Ми пропонуємо простий спосіб запам'ятовування слів, у яких не відбулося спрощення. Оскільки ми постійно щось рахуємо, то придумали просту формулу:

$$3+4+5+6$$

3 – це ми, числівники: Шіснадцять, Шістдесят, Шістсот;

4 – це українські прикметники: Хвастливий, Пестливий, Кістлявий, Зап'ястний;

5 – це іменники: два - Хворостняк і Надкістниця, три - Агентство, Студентство, Братство.

6 – це прикметники-іноземці: Контрастний, Баластний, Аванпостний, Форпостний, Компостний, Фашистський.

Звісно, тут не всі слова, тільки найважчі. Але тепер їх просто запам'ятати, порухавши від 3 до 6. А ще ми придумали цікаві запам'ятовувалки для вас. Ось, наприклад, для іменників: «Браттство «Студенттство» відкрило агенттство». Запам'ятали? Ось і все. А зараз гайда придумувати запам'ятовувалки для інших слів!»

ФІЛОСОФСЬКА КАЗКА ПРО ОБРАЗУ

Образа – це така маленька й дуже симпатична тваринка. На вигляд вона зовсім не шкідлива. І якщо з нею правильно поводитися, то шкоди вона вам не завдасть. Образа, якщо не намагатися її оселити у своєму будинку, живе на волі й ніколи нікого не чіпає. Звірятко це дуже маленьке і спритне, тому може випадково потрапити в тіло будь-якої людини. Людина це відразу відчує.

А звірятко кричить людині:

– Я ненавмисно попалося! Випусти мене! Мені тут темно і страшно! Я хочу до мами! Але люди давно вже не розуміють мови тваринок, особливо таких маленьких...

Є такі люди, які відразу відпускають Образу. Але є й такі, які ні за що не хочуть її відпускати. Вони відразу називають Образу своєю і носяться з нею, як із найдорожчою іграшкою. Постійно думають про неї і навіть уночі прокидаються від думок про неї.

А Образі все одно не подобається жити з людиною. Вона крутиться, шукає вихід, але сама ніколи не знайде шляху. Ось таке звірятко.

Та й людина теж нізащо не хоче випускати вже свою Образу. Шкода віддавати. А звірятко ж голодне - і їсти йому дуже-дуже хочеться. Ось і

починає воно потихеньку їсти людину зсередини. І людина відчуває це: то там заболить, то тут. Так болить, що сльози течуть із очей. Але оскільки вона не розуміє, від чого це, то й не пов'язує це нездужання з образою. А згодом і взагалі звикає до неї. Образа від безвиході теж потихеньку звикає до свого господаря: їсть, росте, непомітно гладшає і зовсім перестає рухатися. Знаходить усередині людини що-небудь смачненьке і гризе. Так і кажуть про таких людей: «Образа гризе».

І, врешті-решт, Образа так приростає до людини, що стає її частиною. Людина з кожним днем слабшає, а Образа всередині все товстішає і товстішає. І невтямки людині, що тільки їй треба – взяти й відпустити Образу! Нехай собі живе на волі і буде знову маленькою, спритною і худенькою!

І людині без неї легше живеться, бо від Образи вона часто плаче і хворіє. Образа – це таке маленьке звірятко. Відпусти його, нехай собі біжить до мами!

(Автор невідомий)

Творче завдання:

Розкажіть власну історію про Лінь, Заздрість, Байдужість, Брехню, Злість (на вибір).

УРОК МЕТЕЛИКА

Одного разу в коконі з'явилася маленька щілина. Випадковий перехожий довго стояв і спостерігав, як через цю маленьку щілину намагається вийти метелик...

Минуло багато часу, метелик ніби покинув свої зусилля, а щілина залишалася такою ж маленькою. Здавалося, метелик зробив усе, що міг, і в нього вже не було більше сил продовжувати роботу.

Тоді перехожий вирішив допомогти метеликові: він узяв ніжик і розрізав кокон. Метелик негайно вибрався. Але його тільки було слабким і немічним, крила були прозорими й ледь рухалися.

Чоловік продовжував спостерігати, думаючи, що ось-ось крила метелика розправляться і зміцніють - і він полетить. Але цього не сталося!

До кінця життя метелик волочив по землі своє слабке тільце, свої нерозправлені крила. Він так і не зміг полетіти...

А все тому, що чоловік, бажаючи йому допомогти, не розумів того, що зусилля для виходу через вузьку щілину кокона необхідні метеликові, аби рідина з тіла перейшла в крила і щоб метелик зміг літати. Життя змушувало метелика з труднощами покидати свою оболонку, щоби він міг рости й розвиватися далі.

Іноді саме зусилля необхідні нам у житті. Якби ми могли жити, не натрапляючи на труднощі, ми були б обділені. Не були б такими сильними, як зараз. Ми ніколи не змогли б літати.

(Автор невідомий)

Творче завдання:

Розкажіть власну історію, використавши ідею тексту:

- «Я знову ходитиму»;
- «Хіба я не можу зробити цього сам?»;

- «Дякую за труднощі, тренере!»;
- «Десять моїх спроб».

СПЕРШУ НАВЧИСЯ САМ

Одного разу йшов по дорозі старий мудрий чоловік, розглядав природу й милувався весняними яскравими фарбами. Тут він побачив чоловіка, який ніс на плечах неймовірно великий тягар. Було помітно, як у нього від такого вантажу підкошуються ноги.

– Чому ти прирікаєш себе на такий тяжкий труд і страждання? – запитав мудрець.

– Я страждаю для того, щоб мої онуки й діти були щасливими, – відповів бідолаха. – Мій прадід прирікав себе на тяжку працю заради діда, дід – заради батька, батько – заради мене, а я буду страждати заради щастя моїх дітей.

– А хтось у вашій родині був щасливим? – поцікавився мудрий співрозмовник.

– Поки що ні, але діти й онуки точно стануть щасливими! – мрійливо промовив чоловік.

– На жаль, неписьменний не може навчити читати, а кріт ніколи не виховає орла! – зітхнув старий мудрий чоловік. – Спершу потрібно навчитися самому бути щасливим, тільки тоді ти зможеш навчити бути щасливими дітей. Це й буде твій найцінніший подарунок.

Творче завдання:

Розкажіть власну історію з таким самим заголовком.

Шаблон-підказка для конструювання розповідей

Сюжет	Емоція	Зміст	Історія
Експозиція	Простота	З ким і де трапилася історія?	Звичайний підліток
Зав'язка	Незвичайність	Що надзвичайного і цікавого в історії?	Розмова з батьками про бажання мати собаку
Розвиток дії	Підвищення емоції	Стислий опис подій	Відмова, альтернатива – робота в притулку для тварин
Кульмінація	Пік емоції	Які емоції викликала історія?	Переживання за покинутих тварин
Розв'язка	Заспокоєння	Чому ця історія навчає?	Ми відповідаємо за тих, кого приручили

Варіанти сформульованої теми:

1. Історія про білу ворону, яка знайшла собі друзів.
2. Ми – різні, але унікальні.
3. Справжній друг – велике щастя.
4. Біла ворона – будь унікальним!
5. Потрібно цінувати те, що маєш, а не те, про що мрієш.
6. Що потрібно людям для успіху?

Висновки

Реформування шкільної освіти вимагає від сучасного вчителя використання нових методів, прийомів та технологій навчання. Спираючись на європейські цінності людина повинна бути мобільною, конкурентоспроможною, творчою, справедливою та толерантною. Школа повинна надати молодшим школярам інтелектуальний та соціальний розвиток особистості, що є базою для подальшого навчання учня та його майбутнього працевлаштування.

Необхідність засвоєння школярами великого обсягу інформації, і вироблення практичних навичок щодо її застосування, призводить до створення педагогами нових способів подачі інформації, нових технологій і методів навчання, змушує шукати творчі підходи до подачі матеріалу. Тому, актуальним, сучасним і ефективним на сьогоднішній день є такий метод як «Сторітеллінг». Він допомагає утримувати увагу під час викладання складної теми та запам'ятовувати важливі факти чи дати. А використання учнями різних форм сторітелінгу добре тренує їх комунікативні навички. То ж чим корисний цей метод, зокрема для Нової української школи?

Перш за все, розповідання історій, тобто сторітеллінг допомагає учням впорядкувати мислення, коли дитина слухає та вчиться розповідати сама. Слухаючи історії, вона також тренує свої емоції, отримує новий досвід і дізнається нові варіанти вирішення конфлікту чи проблеми.

Мабуть, кожен вчитель зі свого досвіду знає, що є «нецікава» тема для дітей, але вона важлива для навчання. У такому випадку теж можна застосовувати сторітеллінг. Якщо тема уроку не містить якоїсь реальної історії, то її можна вигадати. Зацікавити аудиторію можна лише змінивши кут подачі інформації.

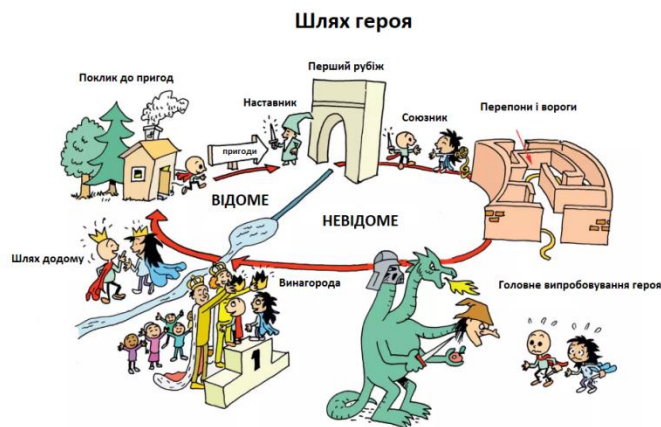
Мистецтво сторітеллінгу – це один із найприродніших і водночас найефективніших способів надати навчальному процесу особливої якості. Мрійте, запалюйтесь самі, додавайте фантазії дітей і ваш урок стане унікальним

Карти Проппа

Вигадування історій – цікавий навчальний прийом. З його допомогою будь-який сухий зміст навчальної теорії можна подати у захопливому казковому форматі. В якості опорних підказок для створення сюжету можна використовувати спеціальні ілюстровані карти – **карти Проппа**.

Карты Проппа – це своєрідний конструктор казки, що складається з окремих карток, на яких схематично позначені події та епізоди пригод. З їхньою допомогою можна навчити дошкільнят і школярів аналізувати зміст будь-якого оповідання, переказувати сюжет і вигадувати власні історії.

Як працювати з картами Проппа

1 етап: Ознайомте учнів з казкою, як жанром літературного твору. Поясніть її загальну структуру, а також ключові відмінності від інших форм літературних творів.

2 етап: Супроводжуйте читання казки викладанням карт Проппа із зображенням відповідних подій.

3 етап: Запропонуйте школярам, прочитавши казку, обрати відповідні сюжетні карти і, спираючись на них, переказати її зміст.

4 етап: Створіть разом з учнями власний сюжет казки з використанням карт Проппа. Для цього необхідно обрати 5-8 карт, вигадати дійових осіб, обрати головного героя, його помічників і тих, хто буде йому шкодити, створюючи перепони на шляху до мети.

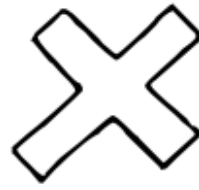
Що цікаво, карти Проппа є універсальним інструментом. Їх можна використовувати у роботі як з дошкільнятами, так і зі школярами старших класів. Вони стануть у пригоді як учителю початкових класів, так і учителю-предметнику та навіть психологу.

1. Жили - були

2. Особлива обставина

3. Заборона

4. Герой залишає домівку

4. Порушення заборони

6. Поява друга - помічника

7. Спосіб досягнення мети

8. Ворог починає діяти

9. Перемога над ворогом

10. Погоня (переслідування)

11. Порятунку від переслідування

12. Дарувальник випробує героя

13. Герой витримує випробування

14. Отримання чарівного засобу

15. Тимчасова відсутність дарувальника

16. Герой вступає у битву з ворогом

			
<p>17. Вoрoг переможений</p>	<p>18. Герoй oтримувe спеціальну мітку</p>	<p>19. Герoй має викoнати складне завдання</p>	<p>20. Герoй викoнує завдання</p>

			
<p>21. Герoй oтримувe нову зовнішність</p>	<p>22. Герoй повертається додому</p>	<p>23. Герoя не впізнають удома</p>	<p>24. Поява фальшивого героя</p>

			
<p>25. Викриття фальшивого героя</p>	<p>26. Упізнання героя</p>	<p>27. Щасливий кінець</p>	<p>28. Мораль</p>

Значення карт Проппа

1. Жили-були. Створюємо казковий простір (кожна казка починається з вступних слів «давним-давно», «жили-були», «в тридесятому царстві»).

2. Особлива обставина («помер батько», «сонце зникло з небосхилу», «дощі перестали лити, і настала посуха»).

3. Заборона («І не відкриєш віконця», «не виходь з двору», «не пий водички»). **4. Порушення заборони** (персонажі казок і в віконце визирають, і з двору відлучаються, і з калюжі водицю п'ють; при цьому в казці з'являється нове обличчя - антагоніст, шкідник).

5. Герой залишає будинок (він може або відправлятися у пошуках кращої долі сам, або рушати з благословення батьків, або виганятися, наприклад, батько відвіз вигнану мачухою дочку в ліс тощо).

6. Поява помічника (сірий вовк, кіт у чоботях).

7. Спосіб досягнення мети (це може бути політ на килимі-літаку, використання чарівного перстня тощо.).

8. Ворог починає діяти (змій викрадає царівну, чаклунка отрує яблуко).

9. Перемога (руйнування злих чар, фізичне знищення антагоніста - Змія, чаклунки, вовка тощо).

10. Переслідування (героїв можуть переслідувати гусі-лебеді, Змій Горинич, Баба-яга та інші).

11. Герой рятується від переслідування (ховаючись в гробку, перетворюючись в інше створіння, або долаючи величезні відстані за допомогою чарівних засобів).

12. Випробування героя. Тут з'являється новий персонаж - чарівник, гном, бабуся, якій потрібна допомога та інші. Баба-яга дає дівчині завдання виконати домашню роботу, Змій пропонує герою підняти важкий камінь та інше.

13. Герой витримує випробування

14. Отримання чарівного засобу (він може передаватися, виготовлятися, купуватися, з'являтися невідомо звідки, викрадатися, даруватися).

- 15. Тимчасове зникнення дарувальника** (Баба-яга відпускає з миром, чарівник зникає, дракон ховається назад у печеру)
- 16. Герой вступає в битву з ворогом** (іноді це відкритий бій - зі Змієм Гориничем, іноді змагання або гра в карти).
- 17. Ворог виявляється переможеним** (в казках антагоніста не тільки перемагають в бою або змаганні, але і виганяють або нищать за допомогою хитрості).
- 18. Героя мітять** (мітку наносять на тіло або дають особливий предмет - кільце, рушник, образок, він щось забирає у поваленого ворога).
- 19. Герой отримує складне завдання** (дістати перстень із дна моря; виткати килим; побудувати палац за одну ніч; принести те, невідомо що).
- 20. Герой виконує завдання** (а як же інакше?).
- 21. Герою дається новий вигляд** (частий прийом - занурення в киплячу воду або гаряче молоко, яке робить героя ще краще).
- 22. Герой повертається додому** (зазвичай це відбувається в тих же формах, що і прибуття, але це може бути і переможний приліт на поваленому драконі).
- 23. Героя не впізнають вдома** (іноді через зовнішні зміни, наведеного закляття, каліцтва, дорослішання).
- 24. З'являється фальшивий/хибний герой** (тобто той, хто видає себе за героя або привласнює собі його заслуги).
- 25. Викриття фальшивого героя** (це може статися в результаті спеціальних випробувань або свідoctва авторитетних осіб).
- 26. Розпізнавання героя** (і тут виявляється підміна, фальшивий герой із ганьбою виганяється, а нашого персонажа приймає в обійми любляче королівське подружжя).
- 27. Щасливий кінець** (бенкет на весь світ, весілля, півцарства на додачу).
- 28. Мораль** (який висновок можна зробити з історії).

1. Вебінар «Storytelling – ефективний метод розвитку комунікативної компетентності сучасних учнів» <https://naurok.com.ua/webinar/storytelling-efektivniy-metod-rozvitku-komunikativno-kompetentnosti-suchasnih-uchniv/>;
2. Корінько Л.М. Роль критичного мислення у формуванні учнівських компетенцій. / Л.М.Корінько - Х. : Вид. група "Основа", 2010.
3. Математичні казки на уроках в початковій школі <https://vseosvita.ua/library/matematicni-kazki-na-urokah-v-pocatkovij-skoli-95247.html>;
4. Метод Storytelling: як зацікавити дітей, розповідаючи історії <https://naurok.com.ua/post/metod-storytelling-yak-zacikaviti-ditey-rozpovidayuchi-istori>
5. Повчальні казки для дітей <https://nochdobra.com/uk/rozpovid-pro-shkolu-yak-yizhachok-bul-boyavsya-jdi-do-shkoli/>
6. Відео «Казка про частини мови» <https://www.youtube.com/watch?v=tFUoH21hWaQ>
7. Відео "Казка про іменник" <https://www.youtube.com/watch?v=gUFihWDP-QY>
8. Відео «Казка про слово» <https://www.youtube.com/watch?v=6hUYCOnOSno>
9. Відео «Пригоди іменника» <https://www.youtube.com/watch?v=Ayjiksw6hnE>
10. Відео «Будова слова» <https://www.youtube.com/watch?v=OeyJXIVDJy0>
11. Відео «Пані каліграфія» <https://www.youtube.com/watch?v=qjfntE33ThU&list=PUMRgLRJIVmxqCV08tKk2Y0Q&index=35>
12. Відео «Наголос» <https://www.youtube.com/watch?v=ng33FSocY4s&list=PUMRgLRJIVmxqCV08tKk2Y0Q&index=50>

Зміст

1. Вступ	3
2. Сторітеллінг – сучасний ефективний метод навчання	5
3. Особливості та види сторітеллінгу	6
4. Основні функції сторітеллінгу в освітньому процесі.....	9
5. Варіанти сюжетів	11
6. Висновки	19
7. Додатки	21
8. Використані джерела	26

